

השער ללאומנות שלי

וידוי תאורטי

יצחק בנימיני

שער טיטוס, יולי 2025; צילום: יצחק בנימיני

א. אבקש במילים הבאות לשחזר את רגעי המבט שהיו לי בביקורי ברומא ביולי האחרון. זהו מבט שממזג את המבט הפנימי שבי, שיש בו ייצוג קבוע של המנורה של בית המקדש הנחרב, ואת דימוי האבן הנחשף לעיניי בביקור בשער טיטוס המשוחזר מחורבות הזמן. השער הזה היה היצג פנימי של הפוליטיות הפנים-רומית באינטימיות הגדולה ביותר שלה – כלומר לא בדיוק היצג של המנורה אלא היצג של היצג של היצג שנועד לעיניהם של אזרחי רומא. קיפולי ההיצגים הרומיים פגשו את העין הלאומנית שלי ששידרה לנפש שעליה להתעורר.

ב. אין זו הפעם הראשונה שאני מבקר ברומא, ותמיד משהו חוזר ומתעקש בי: הדחף להביא את עצמי אל המבט הנשלף מתוכי אל החצוב בשער טיטוס כדי ללכוד דבר אבוד שצורב בממשות השער.

ג. זוהי חוויה שבעצם הדחף שלה כבר יודעת שהנצפה יורגש כ"זה לא באמת קורה", כמו שזיגמונד פרויד לא האמין שהוא אכן ניצב מול האקרופוליס כשביקר בסמל התרבותי האדיר ההוא. לא, זה לא ייתכן, והלא ייתכן חצוב באבן – אלא שכאן זה הלא ייתכן שלי. מהו ה"שלי"

הזה? מה הדחף שבו? ומה עושה ה"שלי" בתוך ה"שלהם"? ואולי ה"שלהם" הוא התנאי לקיום הקמאי – ואולי מוטב: הַפְמָה – של ה"שלי"?

ד. ועד כמה ה"שלי" הזה הוא שלי בכלל, ולא "שלנו" – במפגש שלי ("שלי") עם ה"שלהם"? מה ששלי הוא האינטימי לי ביותר, אבל בגללי הוא מנוכס לטובת "שלנו" והופך את השלי ל"שלי" במירכאות, ל"שלי" קולקטיבי – אבל כזה שאינו חיצוני לי אלא שוכן עמוק בתוך השלי האינטימי ביותר. כאילו היה, בלשונו של לאקאן, שלי "אֶקְסְטִימִי", כלומר חיצוני (אקס) ואינטימי.

ה. היה זה ביקור רביעי שלי ברומא, ותמיד הביקור מלווה בתחושת תכלית ששער טיטוס דורש אותי לביקור, בתשוקה בלתי מוסברת אל התסכול השוחה במימי התהום הקמאי – תסכול בלתי ניתן למיצוי שמזמן לי ברישום סלעי קפסולת עבר בתוך ההווה הניבט: תסכול על שהשער לא תמיד זמין כי לעיתים הוא עובר שיפוצים, תסכול על שהביקור בו מגביר את התסכול כי הדבר הבלתי מושג נעשה מושג, תסכול על שהרגש הלאומני שוכן בי כך, מביך ואינפנטילי, ואינו שוכן עם השנים.

ו. אני מבקש לדבר על הלאומנות כעל רגש מבני, שבעליו תופס אותו כהתרגשות של העצמי רק מעצמו – עצמי שהוא אישי וקולקטיבי בו בזמן – בלא קשר לאחר, או שהקשר היחיד לאחר – האויב שיש להשתחרר ממנו – כמו אינו חלק ממנו.

ז. אבל לפי הדוגמה הטיטוסית, הטיפוסית אולי, הלאומנות לכודה תמיד בקשר מבני עם האחר, שהוא הרבה יותר מורכב מסתם אויב חיצוני ומוחלט. הוא אכן אויב חיצוני ומוחלט, ובהיותו כזה הוא כבר מניח יחס מבני אליו, אבל אבקש לתאר את המבניות הזו בתוך טופולוגיה מורכבת של הרגש הלאומני. במבניות זו האחר הוא השדה היחיד להתקיימות, וכל כמה שהוא מוחלט, זהו השדה היחיד שאפשר לשכון בו, גם אם חשקה נפשך להרוס, לחסל או לשטח אותו.

ח. הרגש הלאומני במובן הזה הוא מעורבות כוחנית בתוך שדה האחר אגב סינכרוניות-יתר של האחרות המוחלטת של האחר (כלומר הקבלה מאוד נמרצת בין שני קטבים שאינם נפגשים) כמו גם ההופעה של העצמי הלאומני בתוך שדה האחר – סינכרוניות שמצריכה שליפה של העצמי האינטימי ביותר משדה האחר. כלומר הרגש הלאומני מבנה אחר שאינו שייך לי ורצון לאמץ אליו בכוח גרעין שלי שאינו שייך לו מתוך הנחה בדבר הקמאי הנמצא עמוק בתוך האחר הזר לחלוטין. כמו הפתק האלים שהנחתי בגיל צעיר בכותל המערבי, ובו הבעתי את המשאלה שאלוהים ישמיד את הוותיקן ואת כיפת הסלע – שאלוהים שלי, הקמאי, ישכון בהריסות.

ט. אני מבקש לשחזר כאן במילים לא את עצם הרגש הלאומני אלא את התנועה הפנימית בתוכו, כלומר לשחזר את התיאטרון הרגשי, את הדינמיקה הפנימית בין תתי-הזרם לבין עצמם. לשם כך אנסה עד כמה שאפשר לנטרל את הביקורתיות השיפוטית האוטומטית לטובת חקירה ביקורתית של הווייה טבעית – גם אם הרסנית – של אדם (ושל חוה). אני עוקד בזאת את נשמתי על מזבח ההבנה המדעית, מנסה לבחון את הרגש הלאומני השוכן בי והמתפרץ ברגעי חיים אקוטיים, הרגש אל הקמאי, שייכתן שיש לו שותפים וייתכן שלא. יהיה זה על כן מחקר של נפשי בפנינתה הלאומנית, והקוראת והקורא ישפטו אם ההבנה יכולה ללמד אותנו על הרגש הלאומני באשר הוא. אתבע מן הנפש שלי להיחשף לרגע ולהעניק וידוי בעל משקל תאורטי.

י. אבקש ללמוד את התנועה הפנימית בנפש הלאומנית, את תנועת המבט לעבר האובייקט המצוי כביכול בעולם אבל נתפס בו בזמן כמושא הפנימי ביותר. יתר על כן, באשר אני מנכס אותו לעצמי, גם אם הוא הפנימי ביותר שבי, הסובייקטיבי מכול, אני מחצין אותו, כי הוא נהיה

למושא שלי, לאובייקט. דומה שזהו שורש ההפרעה הלאומנית: האינטימי ביותר נעשה אובייקט בגלל ההתכוונות אליו. משם קצרה הדרך אל ההשתייכות המקוללת אל השדה של האחר, ואז גם נדרשת פעולה אלימה ביותר כדי להצילו מן האחר החוטף – שאני מדמיין אותו חוטף כדי להעצים את תחושת האינטימיות של האינטימי ביותר.

יא. בה במידה האינטימי מתכוון כדימוי פנימי למרות היחטפותו בידי האחר, ואז הוא מושלך שוב אל העולם כאינטימי שמתרוצץ לו בעולם והופך את העולם למה שהוא – מנוכר לעצמי הלאומני. כלומר האינטימי החטוף על ידי האחר־הזר מיוצג כלפי פנים הנפש כמהות פנימית בלבד שנוסדה מחוץ להיחטפות הזו בידי האחר. יתר על כן, בהיותו של האינטימי הזה חטוף בידי האחר, אין פירושו של דבר שהאינטימי הזה קדם למצב ההיחטפות, שהוא באמת פנימי וראשוני לפני שנחטף, מכיוון שמה שהפך אותו לאינטימי או לפנימי כל כך הוא עצם העובדה שנחטף בידי האחר. כלומר דווקא מצב ההיחטפות הוא המצב הראשוני – הוא האינטימי האינטימי ביותר.

יב. אותו אינטימי שנחטף, שאינו מודע לעובדה שאינו ראשוני באמת, מתכוון כדימוי פנימי בלבד אחרי היחטפותו בידי האחר. לאחר הכינון העצמי האשלייתי של האינטימי כראשוני בלא קשר להימצאותו בתוך שדה האחר, הוא מושלך – מה שתופס את עצמו כאינטימי – אל העולם, יוצא אל העולם בתור האינטימי ביותר. כך הוא מתרוצץ לו בעולם והופך את העולם לזר לחלוטין לאינטימי הזה, הופך את העולם למהות שמנוכרת לעצמי האינטימי, כלומר מייסד את היחס בין האינטימי לעולם החיצוני כמרחב של תחרות אלימה.

יג. את הרגש המפותל הזה אני מנסה עתה לשחזר אך בתוך תצורה תאורטית, כלומר לתרגם את הרגש מן המישור הנפשי אל המישור הטקסטואלי כאובייקט מחקר שעם זאת אינו נבלע לגמרי בתור אובייקט אלא זוכה גם הוא להשתתף בהבטה העצמית. אני מבקש לתפוס לרגע את האינטימי המתרוצץ בעולם ולהשכיבו על ספת האנליזה המדובבת.

יד. את המבנה של שער טיטוס שחזרו כמה פעמים, אבל לנו, תיירי האמת, אין סבלנות לדקדוקי השכבות בדרכנו ליעד נוסף של ההיסטוריה החצובה באבן האמת (גם אם האבן סותתה מחדש). אנו מקבלים את האמת האחת במכה, משוחזרת, כדי להרגיש את האבן המקורית שמעבר לכל שחזור. מטרתו העקרונית של השחזור אינה השחזור של המקור אלא הניסיון להעלים את עקבותיו שלו תוך כדי שחזור המקור.

טו. השחזור הזה של האבן מתגלגל למעשה השחזור הנוכחי שלי במילים – השחזור של רגע המקור של הצפייה שלי בשער טיטוס. זהו שחזור תאורטי שמסווה את מלאכת השחזור, ומטרתו העיקרית היא עצם מלאכת השחזור יותר מאשר רגע הצפייה העצמית. אפשר אפוא שגם אני שולח את ידי במלאכת טשטוש העקבות. אתם, קוראותי וקוראי, זוכים כאן באמת אחת, תאורטית, של שחזור רגש הלאומנות שהתעורר בי אי שם ברומא, ברגע הצפייה ה"מקורי" שאינו תלוי בהתערבות התאורטית הנוכחית. זהו אפוא שחזור שמעוגן בתאוריה הנוכחית על הלאומנות אגב טשטוש פרטי המבנה התאורטי הניצב בין המבט המשוחזר כאן למבט המקורי מול שער טיטוס.

טז. שחזור מבנה הרגש שלי – שחזור הרגש כמבנה – מדלג גם על משוכת הזיכרון כדי להביא היצג נאמן של הדימוי הפנימי כדבר רגשי שנפגש במלוא התחושה האקסטטית עם דימוי האבן בשער טיטוס – שנבנה בשנת 82 בידי קיסר רומא דומיטיאנוס לציון ניצחונו של טיטוס אחיו על ממלכת יהודה בזמן המרד הגדול וההשתלטות על ירושלים והשמדתו ובזיזתו של בית המקדש

בשנת 70. השער מציג בתבליט היצג של התהלכה ברומא, שהיא היצג של הניצחון בקרב, ואילו הקרב הוא היצג של רומא כאימפריה שניתנת לייצוג לנתיניה באמצעות המאבק, למען יראו וייראו.

יז. השחזור שלי כאן הוא תאורטי, והוא נסמך על מבט לאומני שיש בו הד למובן המילולי של המילה היוונית "תאוריה", θεωρία, שהוא "הבטה" או "התבוננות". המילה "תאוריה" התייחסה ביוון העתיקה להתבוננות הפנימית, הקונטמפלטיבית, של הפילוסופים, לעומת ההתבוננות החיצונית, המעשית, של המדענים. ההתבוננות התאורטית שלי פנימה מביטה לתוך עצם המבט הרגשי שלי. כלומר זו הבטה שהמושא שלה עצמו הוא מבט.

יח. אני מביט פנימה בהבטה תאורטית כדי לחקור את מה שמיוסד אצלי בפנים כמבט מבפנים החוצה – כדי לייסד את הפנימי הזה. ההבטה התאורטית שלי היא חקירה של המבט שלי מבפנים החוצה שנועד לחפש מושא חיצוני שיוגדר כחיצוני כדי שההבטה שחיפשה את החיצוני תוכל להגדיר את עצמה כפנימית, מקורית, אותנטית. כלומר המבט הפנימי הוא כלפי מושא חיצוני כביכול, אבל החיצוני הזה למעשה קודם אפילו לפנימי, והוא התנאי לקיומו של הפנימי, של המבט הפנימי. משמע שהמבט הפנימי הוא כלפי המושא החיצוני כביכול, אבל "חיצוניות" אינה אלא תצורה פנימית, מעשה העבודה הפנימית של ההבטה.

יט. החקירה התאורטית היא של ההיצג הפנימי של דימוי שהוא של מושא חיצוני לכאורה אבל של מושא פנימי למעשה – במקרה הזה שער טיטוס והתבליטים ההיסטוריים שלו – כך שפעולת ההבטה בו אינה מייצגת אובייקט בעולם אלא דבר פנימי שהנפש (הלאומנית) הופכת אותו לדימוי פנימי שלה. הדבר שם, בעולם, שאינו יודע עליו דבר נהפך לפתע למושא הלאומנות שלי ברגע שאני מביט בו כמה שמפגין את חיצוניותו אליי. כך בביקורי בעיר רומא, בשעה שאני מתרחק מהמלחמה בישראל-פלסטין ומזהה פתאום במקום שאינו רוצה לדעת עליי, שאדיש ללאומנות שלי, שם, במקום הזה, אני מזהה מושא שלי, שנועד לי. המושא הזה מאפשר לי לשתול את המבט היהודי-לאומני שלי בעולם כשהוא לעצמו.

כ. תקוותי בכתיבה זו היא שאולי אזכה להפריש מתוך הדיון את מה שאיני מסוגל להכיר בו הכרה רגשית כמה שאינו תלוי בי, שאדיש ללאומנות שלי, ואז אולי אבין את מה שאינו שלי: העולם כשהוא לעצמו.

כא. המבט התאורטי מחזיר את המטפורה המתה שבמילה היוונית "תאוריה" למשמעות של הבטה. הקיפול התאורטי הוא ניסיון להביט בהבטה הפנימית-לאומנית ומתוך כך לנסח מחדש את המבט הלאומני כשיטה ליצירת דימוי העולם, כלומר להפיכת העולם (בבחינת ההווה העומדת בזכות עצמה) לדימוי. כאן האתגר. כי בעולם כבר נמצא השער של טיטוס. ונראה כי מן הנאמר פה משתמע שזה אינו דימוי, והמבט שלי מפנים אותו והופך אותו לייצוג שמתקיים בי.

כב. דומה שהלאומנות נוטלת את האומנות, מבטלת את היותה אומנות אבל גם מתייחסת אליה כאל אומנות בפעולת לא שאינה בהכרח שלילה, וגם לא שלילה כפולה, אלא חיוב בו בזמן עם השלילה – לחייב את האומנות ולבטלה בו בזמן, בשם הלאומנות.

כג. הרישום המתבונן-תאורטי המוצע כאן אינו ממש חקירה של הדימוי, וגם לא של העולם העומד בזכות עצמו, אלא של המבט הנולד בפנימיות הכי אישית שלי כיהודי-ישראלי המבקר ברומא. על כן זוהי אוטוביוגרפיה תאורטית: חקירה פנימית של הלאומנות בנפש היהודית-ישראלית שלי.

כד. שער טיטוס הרומי כבר בנוי. כדי לקלוט את צילום ההיסטוריה היהודית עליי לבוא מן הצד כדי להבחין בתבליטים המופיעים בחלק הפנימי שבשער. הכניסה לשער סגורה בגדר מודרנית, וזו מייצרת פנומנולוגיה של בידוד התכוונותי של השער כאובייקט צפייה. בהיפוך ראי לכוונה המקורית – שהקהל יעבור בשער וכך יבחין בתבליטים – עכשיו המבט הוא צדדי. הפנומנולוגיה של המבט מבטיחה את נוכחות האדם המודרני בתוך תצורה מודרנית אבל בד בבד משמרת בעצם החסימה של הכניסה לשער את המבט של הרומי ההוא, מפעם, בעוברו בשער, בתוך הפנטזיה המשווה אותו בנפשי כאדם רומי שאדיש למצבה של ממלכת יהודה ושחושק בכל מאודו בזהב, בבשמים ובפירות האקזוטיים שנגזלו מן המזרח.

כה. השער נבנה, ועודנו ניצב לתפארת העוצמה הרומית בעיני הקהילה הרומית לבדה. קהילה זו מוגדרת כרומית מעצם הסכמתה להיות הסובייקט והאובייקט של המבט בבוֹ-זמניות אידיאולוגית לעילא שמסווה את שסע אי-הקיום של הקהילה, שקיומה מתחזק רק בספרות המבט העצמי החוזר אל עצמו בכוחנות אוהבת. כלומר הקהילה כעיקרון אינה באמת התכה של סובייקט-אובייקט אחד אלא שסע בין הסובייקט המביט לאובייקט הניבט שאינו מתמזג לדימוי אחד אלא במישור הפנטזיה.

כו. וכבר בהיותו של המבט מספיק לעצמו בונה היום השער בזמן ביקורו של התייר המביט לעברו את האני שלי כלפיו. כלומר השער כבר נמצא במצב ראשוני כשהוא אדיש לקיומי באשר הוא תוצר של פעולה אומנותית פנים-רומית שמשוחחת עם עצמה ומביטה בעצמה, אבל מעגל ההבטה העצמית של השער בעצמו מכנס עוד אפשרות למעגל צפייה של האני התיירותי שלי הצופה בעצמי צופה בו צופה בעצמו – ובכך הופך את הזרות שלו בתוך צפייה עצמית לאופן של חיזוניות שאני מביט בה כבאפשרות לייסד את העצמי שלי כצפייה אינטימית בעצמי. האני באותו רגע הוא אפוא האני שלי כלפיו – כלפי המנוכר לי המספיק לעצמו.

כז. האני שהוא האני כלפיו עורג לאלימות רגשית כלפי עצמי, האני הזה שהוא שלי כלפיו באלימותו. כלומר הוא שייך אליי בהיותו דווקא מופנה כלפיו. והפנייה אליו נטועה באלימות בכמה מעגלים, שהראשונה שבהם היא אלימות עצמית שהאנרגייה שלה נטענת מעצמה, אנרגייה יש מאין, פרפטום מובילה, והיא מייצרת עודף של אנרגייה שלילית שמושך החוצה אל האחר הפנימי.

כח. האני שלי כלפיו מרגיש אשמה עצמית עצומה כל עוד אני שותף לקולקטיביות שמלאימה את האני שלי כלפיו, אשמה על שאינני מונע את החורבן בהרצת ההווה אל העבר. כלומר האני שלי – כל עוד הוא שקוע בתחושת קולקטיביות של אני-ים שמאוחדים לכלל אני אחד גדול, וכל עוד כולו אומר פנייה אל האויב – חודר למעשה פנימה לתהום העצמי ומתנגש שם עם עצמי בתחושת תסכול ואלימות וחרטה וכאב פנימיים על שלא מנעתי בגופי את החורבן. האשמה הזו היא פנייה אלימה אל העצמי שנובעת מהיות האני שלי קולקטיבי ושה בעת מלחימה אותי עוד יותר אל הקולקטיביות הלאומנית.

כט. האשמה הזו, החרטה הזו, אין לה דבר וחצי דבר עם הרציונליות – היא חריגה מוחלטת מן התבונה. היא שואלת מדוע כשאני צופה עכשיו בחורבן שהמיט האחר, זה שכונן את סמל הווייתי כמנורה שהוא מפסל, מדוע אינני מריץ לאחור את הזמן מתוך ההווה ומונע את חורבן בית המקדש. האשמה מוטלת עליי. החרטה אינה מכירה בהתקדמות הזמן וחושדת בי שאינני מספיק מאמין ומספיק לאומי כי אינני עוצר את גלגל הזמן, אינני מקווה את העבר להווה חדש. האני שלי הפונה אל האחר מוצף ברגשות חרטה על שלא מנע את חורבן הבית של האני

הקולקטיבי בידי הכובש הזר למי שאני בזכותו. למרבה הפרדוקס, אותו כובש הוא האחראי לבנייתה של קולקטיביות העצמי שלי בשלנו, אבל לא מתוך שהתכוון לכך אלא שמתוך מספיקות עצמית בתוך הווייתו הרומית התקין שער ובו רישום אומנותי של מצעד הניצחון והשלל לנמענים הרומים למען הצבירה של הון פוליטי זר פנימי.

ל. האומנות הפוליטית מיתרגמת לצפייה הלאומנית שלי בקטיעת המעגל ההרמנויטי-פוליטי. היא חורצת בתוכי את התנועה של המבט ממני אליה, כלומר היא נועצת בי מבט – אבל לא ממנה אליי אלא ממני אליה. בכך היא נועצת את המבט שלי בה.

לא. האומנות הפוליטית של שער טיטוס מתקפת לי את זהותי הלאומית. האומנות הפוליטית הפנים-רומית המכוונת את המבט שלי אליה ואל השיחה הפנים-לאומנית שלה מתקפת לי את השיחה הפנים-לאומנית שלי. הסירקולציה הלאומנית החיצונית ביותר, המתענגת על עצמה, מתניעה ומסובבת ומאשררת את הסירקולציה הלאומנית הפנימית שלי – וזו מתקפת את זו. לב. ההיצג בתבליט שבשער הלאומני שלי מתאר את התהלוכה ברומא המייצגת את הניצחון על היהודים ואת גבורתו של טיטוס. הערגה של האני הקולקטיבי מתהווה מתוך צפיות מרובות בתבליט הפנימי הדרומי, הנושא את צלם תהלוכת הניצחון עם כלי בית המקדש. לעומתו, בצד הצפוני, תבליט שמציג את הקיסר המנצח. שני דימויים רומיים: שליטה מזה, השפלה מזה. ומן הרווח האפסי שביניהם נפלט הסובייקט הלאומני שלי.

לג. אך השער ניצב דומם. שתיקת האבן.

לד. ועוד שיחה פנים-רומית נפתחת: השיחה הרומית בין טיטוס לאחיו ולאביו אספסיאנוס בהאדירים את מעשה הכיבוש כדי לאשרר את שליטתם בפלבאים, כשהעצמו את לאומנות יהודה השבויה. יהודה לא הייתה אלא אובייקט במשחק הפנים-פוליטי הרומי, אובייקט שאפשר להטעינו בלאומנות כדי שתתמרד וכך תיחשב כאיום על רומא ואז יהיה אפשר לחמוץ אותה. יהודה הייתה ללאומנית כפרי של המאמץ הרומי. והלאומנות ההיא שנולדה מתוך אינטרס רומי פנימי מתגלגלת עכשיו במעשה התיירותי שלי בצפייתי במנורה שבשער טיטוס. לה. הייצוג האומנותי של האובייקט המקודש לנכבש בידי הכובש נעשה לדבר בזכות עצמו – לא לייצוג אלא לצלם של הדבר שהוא הדבר עצמו. הצלם הזה שהוא הדבר עצמו מועתק לסמל המדינה עם כל הסימנים הלא מובנים שבמנורה הטיטוסית.

לו. הייצוג של המנורה בשער טיטוס, שהוא הדבר עצמו בעודו מעמיד פנים שהוא רק ייצוג של הדבר, מחזיר אותי אל המבט היהודי-ישראלי שלי בתוך שיחה פנים-יהודית. שיחה פנימית זו מתעלמת מהמרחב החוץ-ישראלי ככזה שייסד את עומק לאומנותי. ובשיחה פנימית זו המנורה כדבר בשער הופכת למקור של סמל המדינה אגב ניכוס מחודש של המנורה מידי הדבר הטיטוסי כדי להופכה לדבר חפצי שיכול לשכון כסמל במשכן הכנסת.

לז. ברגע שבו הלאומנות מזמינה את עצמה להתגבש תוך כדי קפיצה מעל רגע הטראומה, ההיסטוריה נמחקת ונעשית תהלוכת ניצחון יהודית-היסטורית. אבל מחיקת התהום של רגע הבריאה בזרועות מבטו של הכובש אינה ייחודית ליהודי אלא תקפה לכל אני שנאסף לכלל קולקטיב אגב העלמת היוולדו בקטיעת השיחה הפנימית של הכובש.

לח. בכך המעגל ההרמנויטי כמושג מאשרר את היותו מעגל של הסכמות: ההסכמה הפנים-רומית ואז ההסכמה הפנים-יהודית. המעגל הלאומני היהודי מתחולל בעקבות מעגל הרמנויטי אחר.

לט. בכל המעגלים הללו מתרוצץ האובייקט המקודש: האובייקט המקודש מבית המקדש, האובייקט המקדש את המלחמה, האובייקט המסמל את קדושת המדינה. האובייקט משמש סמל ביניים, שהמסומל שלו נקטע ממקורו במעגל הרמנויטי מסוים והותק למעגל אחר. האני נבנה דרך ההתקה הזו והביזוי של המעגל הקודם, שיחסו אל האובייקט שלילי.

מ. הניסוח כאן מתיימר להיות אוניברסלי וכלל-היסטורי אך פונה למעשה רק לרגע מסוים וסמלי בחריץ ההיסטוריה, שדרכו אפשר להמשיג איזו אמת על תהום הלאומנות שתהומיותה הקטסטרופלית מתרחשת בתוך תהום המחיקה של עומק האחר בתוך הלאומנות – לא אמת על ניכוסו של סמל אלא על התקתו מזירה לזירה. והסמל הפיזי מסמל בכך את עצם מיקומו הפיזי בתוך מעגל מחודש ואת מחיקת הרישום הקודם שלו. אבל המחיקה של המחיקה הקודמת אינה נמחקת בעצמה, כלומר המחיקה של המחיקה נרשמת. הסמל רושם את המחיקה של המחיקה ומתמקם מחדש.

מא. הלאומנים מרבים להדגיש את המאבק באויב. אבל פה יש חריץ דקיק: אנחנו נאבקים באויב, והזהות שלנו קשורה במאבק בו, והזהות נולדת מתוך המאבק בו, אבל ישנה הכחדה והכחשה של התלות של הזהות בעצם הרישום בידי האחר. הסמל של המנורה הוא סמל רומי למעשה, ועל העיניים היהודיות מוטל לשאת את היותו של הסמל הזה בתוך אומנות רומית שמשיתה אלימות על היהודים.

מב. איננו עוסקים במשמעות הנייחת, הקבועה או הרגעית של סמל השפה הזה אלא במשמעות הניידת שלו, שנוצרת עם התנועה. אין תחנות משמעות במהלך התנועה; המשמעות מתקיימת רק תוך כדי תנועה. הכוונה כאן היא לתנועת ההתקה ממקום למקום. הלאומנות מבקשת לחולל בסמל עצירה של רגע בתוך התנועה, שיש בו מאבק באויב תוך כדי ניתוק של המשמעות התנועתית ממצבי הביניים.

מג. האם תנועת המחיקה היא בגדר לא מוחלט, שלילה מוחלטת? לא, זהו רישום של תנועות מחיקה, מעין הצבר של מחיקות, וה"לא" משמש כאן כסמל שאינו משמש בהכרח לביטול וגם אינו דיאלקטי אלא מבטא תנועה גלית. כמוהו גם הסמל עצמו, שאינו מסמל אלא את תנועתו בין השולטים בו ואת הצברי המחיקה המהדהדים זה בתוך זה.

מד. בתוך תנועת הצברי המחיקה האלה אנו נמחקים ונכתבים מחדש שוב ושוב.

רומא, יולי 2025 – פרדס חנה, דצמבר 2025